

▶ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

▶ Ֆինանսական դիտարկումների կենտրոնի
2021թ. գործունեության վերաբերյալ

▶ Երևան, 2022

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ.....	2
ՀԱՄԱՌՈՏ ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ.....	3
ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ	4
ԿԱՆԽԱՐԳԵԼԻՉ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ	7
Կարգավորման դաշտի կատարելագործում.....	7
Հաշվետվություն տրամադրող անձանց ուղղորդում	8
Տեղեկատվական համակարգերի զարգացում.....	9
ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐ	11
ՆԵՐՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ.....	11
Միջգերատեսչական հանձնաժողով.....	11
Իրավապահ մարմինների հետ համագործակցություն.....	12
Վերահսկողություն և ստուգումներ.....	13
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ.....	13
ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախումբ	14
Էզմոնտ խումբ.....	14
ԵԽ Վարչապալայի կոնվենցիայի Կողմերի համաժողով.....	15
Եվրասիական խումբ	15
ԱՊՀ ՖՀՄ-ների ղեկավարների խորհուրդ.....	15
Օտարերկրյա ՖՀՄ-ներ	15
ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԹԵՄԱՏԻԿ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.....	17
ԱՅԼ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.....	18
ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ	20

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ

ԱՊՀ	Անկախ պետությունների համագործակցություն
Եվրասիական խումբ	Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի հարցերով եվրասիական տարածաշրջանի երկրների խումբ
ԶՈՁ ՏՖ	Զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման ֆինանսավորում
Էզմոնտ խումբ	Ֆինանսական հետախուզության մարմինների Էզմոնտ խումբ
ԿԳՀ	Կասկածելի գործարքի կամ գործարար հարաբերության վերաբերյալ հաշվետվություն
ՄԱԿ ԱԽ	Միացյալ ազգերի կազմակերպության անվտանգության խորհուրդ
ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախումբ	Եվրոպայի խորհրդի փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի միջոցառումների գնահատման փորձագետների ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախումբ
Միջգերատեսչական հանձնաժողով	«Հայաստանի Հանրապետությունում փողերի լվացման, ահաբեկչության ֆինանսավորման և զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման ֆինանսավորման դեմ տարվող պայքարի հարցերով» միջգերատեսչական հանձնաժողով
ՊՏԵԳ	Պարտադիր տեղեկացման ենթակա գործարք
ՓԼ/ԱՖ	Փողերի լվացում և ահաբեկչության ֆինանսավորում
ՔԱՈՒԱ	Քաղաքական ազդեցություն ունեցող անձ
Օրենք	«Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենք
ՖԱԹՖ	Ֆինանսական միջոցառումների աշխատանքային խումբ
ՖԴԿ	ՀՀ կենտրոնական բանկի ֆինանսական դիտարկումների կենտրոն
ՖՀՄ	Ֆինանսական հետախուզության մարմին

ՀԱՄԱՌՈՏ ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

Սույն հաշվետվությամբ ներկայացվում է 2021թ. ընթացքում ՖԴԿ-ի կողմից ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում իրականացված աշխատանքների ընդհանուր նկարագիրը: Մասնավորապես, ըստ համապատասխան բաժինների անդրադարձ է կատարվում հետևյալ թեմաներին.

- **Վիճակագրական տվյալներ.** Այս բաժնում ներկայացվում են վիճակագրական տվյալներ հաշվետվություն տրամադրող անձանց կողմից ՖԴԿ-ին տրամադրված ՊՏԵԳ-ների և ԿԳՀ-ների վերաբերյալ.
- **Կանխարգելիչ միջոցառումներ.** Այս բաժնում ներկայացվում են տեղեկություններ ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի զսպման ուղղությամբ ձեռնարկված կանխարգելիչ միջոցառումների, այդ թվում՝ հաշվետվություն տրամադրող անձանց տրված հանձնարարականների, ուղղորդող բնույթի այլ հաղորդակցության, տեղեկատվական համակարգերի զարգացմանն ուղղված աշխատանքների վերաբերյալ.
- **Համագործակցության շրջանակներ.** Այս բաժնում ներկայացվում են տեղեկություններ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտի ինչպես ներպետական, այնպես էլ միջազգային գործընկերների հետ համագործակցության ընթացքի և արդյունքների վերաբերյալ.
- **Ռազմավարական և թեմատիկ վերլուծություններ.** Այս բաժնում ներկայացվում են տեղեկություններ ՓԼ/ԱՖ համակարգային և ոլորտային ռիսկերի բացահայտմանն ու գնահատմանն ուղղված ռազմավարական և թեմատիկ վերլուծությունների վերաբերյալ.
- **Այլ նախաձեռնություններ.** Այս բաժնում ներկայացվում են տեղեկություններ ՖԴԿ-ի համակարգմամբ իրականացված բանկային հաշիվների ռեեստրի ստեղծման ուղղությամբ իրականացված աշխատանքների վերաբերյալ:

Հաշվետվության հավելվածներում ներկայացվում են վիճակագրական տվյալներ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՖԴԿ-ում հաշվառված հաշվետվություն տրամադրող անձանց և ներկայացված հաշվետվությունների, իրականացված ուսուցումների, ներպետական և միջազգային գործընկերների հետ կնքված փոխըմբռնման համաձայնագրերի վերաբերյալ:

Սույն հաշվետվությունը ներկայացվում է ի կատարումն Օրենքի 10-րդ հոդվածի 1-ին մասի 15-րդ կետի:

ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

ՖԴԿ-ն հաշվետվություն տրամադրող անձանցից ստանում է Օրենքով սահմանված պարտադիր տեղեկացման շեմը գերազանցող կանխիկ և անկանխիկ գործարքների, ինչպես նաև կասկածելի գործարքների կամ գործարար հարաբերությունների վերաբերյալ հաշվետվություններ: Ստորև ներկայացվում են վիճակագրական տվյալներ 2020-2021թթ. կտրվածքով.

ԿԱՆԽԻԿ ԵՎ ԿԱՊԿԱԾ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2021թ.

353.129

2020թ.

274.352

Օրենսդրական պահանջ

5 միլիոն ՀՀ դրամը գերազանցող գործարքներ

ԱՆԿԱՆԻԿ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2021թ.

304.450

2020թ.

265.926

Օրենսդրական պահանջ

20 միլիոն ՀՀ դրամը գերազանցող գործարքներ և 50 միլիոն ՀՀ դրամը գերազանցող անշարժ գույքի առուվաճառքի գործարքներ

ԿԱՍԿԱԾԵԼԻ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2021թ.

262

2020թ.

253

Օրենսդրական պահանջ

Կասկածելի գործարքներ կամ գործարար հարաբերություններ

**Աճել է ոչ բանկ
հաշվեկրթություն տրամադրող
անձանց ներկայացրած ԿԳՀ-
ների քանակը**

2020-2021թթ. ընթացքում ՖԴԿ-ն ստացել է համապատասխանաբար 253 և 262 ԿԳՀ, որոնց գերակշիռ մասը՝ համապատասխանաբար 196-ը և 224-ը ներկայացվել են բանկերի կողմից: 2021թ. պահպանվել է ոչ բանկ ֆինանսական հաստատությունների կողմից ի կատարումն

ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի օրենսդրության պահանջների ներկայացված ԿԳՀ-ների թվի աճի միտումը: Նշվածը վկայում է ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգում հաշվետու անձանց ներգրավվածության ընդլայնման մասին:

Ստացված ԿԳՀ-ները վերաբերել են ՓԼ և նախորդող հանցագործությունների հետ կապված կասկածներին: Հաշվետու ժամանակահատվածում ստացվել են նաև ԱՖ-ի հետ կապված կասկածներին վերաբերող սակավաթիվ ԿԳՀ-ներ, սակայն ՖԴԿ-ի կողմից իրականացված լրացուցիչ ուսումնասիրությունների, այդ թվում՝ իրավապահ մարմիններից ստացված արձագանքի արդյունքում ԱՖ-ի վարկածը չի հաստատվել:

Բանկերի կողմից ներկայացված ԿԳՀ-ներում իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց ներգրավվածության ամփոփ պատկերը հետևյալն է.

	Ֆիզիկական անձիք		Իրավաբանական անձիք	
	ՀՀ քաղաքացի	Օտարերկրյա քաղաքացի	Հայաստանյան գրանցմամբ	Օտարերկրյա գրանցմամբ
2021թ.	340	111	172	111
2020թ.	128	27	64	66

Ներկայացված ԿԳՀ-ների վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ ՀՀ քաղաքացի և ՀՀ-ում գրանցված իրավաբանական անձանց ներգրավվածությամբ ԿԳՀ-ները հիմնականում վերաբերում են հարկային պարտավորություններից խուսափելու, ապօրինի ձեռնարկատիրության իրականացնելու, որոշ դեպքերում՝ նաև խարդախության և թմրանյութերի առուվաճառքի հնարավոր նպատակով կատարվող գործարքներին:

Օտարերկրյա քաղաքացիների ներգրավվածությամբ ԿԳՀ-ները հիմնականում վերաբերում են խարդախության տարատեսակ սխեմաներին (այդ թվում՝ քարտային տվյալների ապօրինի օգտագործմամբ, զանգվածային մարքեթինգի մոդելով խարդախության սխեմաներ և այլն), իսկ օտարերկրյա գրանցմամբ իրավաբանական անձանց մասնակցությամբ ԿԳՀ-ները՝ հիմնականում ՀՀ բանկային համակարգի միջոցով ֆինանսական միջոցների տարանցիկ փոխանցումներին:

Ընդ որում, 2021թ. ՖԴԿ-ին ներկայացված ԿԳՀ-ներում ներգրավված անձանց քանակը 2020թ. համեմատ էապես աճել է, քանի որ մի քանի դեպքով ԿԳՀ-ներում

ներգրավված անձանց քանակը գերազանցել է մեկ տասնյակը (հիմնականում խարդախության և հաշիվների տարանցիկ նպատակով օգտագործման վարկածների առաջադրմամբ ներկայացված ԿԳՀ-ներ):

Ոչ բանկ հաշվետվություն տրամադրող անձանցից ստացված ԿԳՀ-ները հիմնականում ներկայացվել են թմրանյութերի ապօրինի շրջանառության և խարդախության վարկածներով:

ԿԱՆԽԱՐԳԵԼԻՉ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում առկա և հնարավոր ռիսկերի զսպման ուղղությամբ ձեռնարկվող կանխարգելիչ միջոցառումներն առանցքային նշանակություն ունեն ՓԼ/ԱՖ պոտենցիալ դրսևորումները վաղ փուլերում բացահայտելու ու խափանելու գործում: Ինչպես ՖԴԿ-ն, այնպես էլ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի մյուս մասնակիցները՝ հաշվետվություն տրամադրող անձինք և վերահսկող մարմինները, ռիսկերի կանխարգելիչ միջոցառումների ձեռնարկման գործընթացում ունեն իրենց ուրույն դերը:

Սույն բաժնում ներկայացվում են տեղեկություններ հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացված կանխարգելիչ միջոցառումների վերաբերյալ՝ կարգավորման դաշտի կատարելագործման, հաշվետվություն տրամադրող անձանց ուղղորդման և տեղեկատվական համակարգերի զարգացման ուղղություններով:

Կարգավորման դաշտի կատարելագործում

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՀՀ ազգային ժողովի կողմից ընդունվել և հուլիսի 26-ից ուժի մեջ է մտել ««Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՕ-296-Ն օրենքը:

Փոփոխությունները և լրացումները նպատակ ունեն վերացնել Հայաստանում ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի միջազգային գնահատումներով արձանագրված մի շարք թերություններ, ինչպես նաև Օրենքի կիրառման ընթացքում ի հայտ եկած անհստակությունները: Մասնավորապես, ընդլայնվել է ՔԱՌԻԱ-ների շրջանակը՝ ներառելով տեղական բարձրաստիճան պաշտոնատար անձանց, միջազգային կազմակերպություններում նշանակալից գործառույթներ իրականացնող անձանց, այդ թվում՝ նրանց ընտանիքի անդամներին և նրանց հետ այլ կերպ փոխկապակցված անձանց, հստակեցվել են հաճախորդի իրական շահառուի նույնականացման և ինքնության ստուգմանն ուղղված քայլերը, նախատեսվել են ֆինանսական խմբի անդամների միջև կասկածելի գործարքների կամ գործարար հարաբերությունների վերաբերյալ տեղեկությունների փոխանակման դրույթները, կատարվել են բովանդակային և տեխնիկական բնույթի այլ փոփոխություններ:

ՖԴԿ-ի հաշվետվությունների տրամադրման առցանց համակարգի գործարկմամբ պայմանավորված՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 12.10.2021թ. թիվ 151-Ն որոշմամբ ընդունվել է խաղատների, շահումով խաղերի, ներառյալ՝ ինտերնետ շահումով խաղերի կազմակերպիչների կողմից ՊՏԵԳ-ների և ԿԳՀ-ների տրամադրման նոր ձևը, տրամադրման կարգը և ժամկետները սահմանող իրավական ակտը:

Հաշվետվություն տրամադրող անձանց ուղղորդում

Իր գործառույթների շրջանակներում ՖԴԿ-ն հաշվետվություն տրամադրող անձանց 2021թ. տվել է ավելի քան երկու տասնյակ հանձնարարական՝ ուղղված գործարքների և գործարար հարաբերությունների ՓԼ/ԱՖ բարձր ռիսկի զսպմանը և կանխարգելիչ միջոցառումների ձեռնարկմանը: Հանձնարարականները հիմնականում վերաբերել են.

- Խարդախության սխեմաների և դրանցում հավանական ներգրավվածություն ունեցող անձանց հետ կապված կանխարգելիչ միջոցառումների ձեռնարկմանը.
- Առանձին հաճախորդների գործարքների և գործարար հարաբերությունների հավելյալ ուսումնասիրությանը.
- Առանձին գործարքներում ՓԼ հնարավոր ռիսկերով պայմանավորված միջոցների արտահոսքի կանխարգելմանն ուղղված միջոցառումների ձեռնարկմանը.
- Հաշվետվություն տրամադրող անձանց կողմից փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման ռիսկերի ռազմավարական վերլուծության իրականացման նվազագույն պահանջներին:

Բացի այդ, հաշվետվություն տրամադրող անձանց ուղղորդման նպատակով տրամադրվել է տեղական ՔԱՌԱ-ների պաշտոնների նվազագույն անվանացանկ, ինչպես նաև մեկնաբանություններ՝ ՔԱՌԱ-ներին, նրանց ընտանիքի անդամներին և նրանց հետ սերտորեն փոխկապակցված անձանց առնչվող օրենսդրական պահանջների իրագործման վերաբերյալ:

Միայն ԿԳՀ-ներում ներառված դրվագներով շուրջ 100 դեպքում բանկերը մերժել կամ դադարեցրել են ՓԼ/ԱՖ տեսանկյունից բարձր ռիսկային գործարքները/ գործարար հարաբերությունները

Հաշվետու ժամանակահատվածում բանկերը միայն ԿԳՀ-ներում ներառված դրվագներով շուրջ 100 դեպքում մերժել են բարձր ռիսկային գնահատված գործարքների իրականացումը կամ դադարեցրել հաճախորդի հետ հաստատված գործարար հարաբերությունները:

ՀՀ առևտրային բանկերին տրամադրվել է հետադարձ արձագանք՝ ստացված ԿԳՀ-ների հիման վրա ՖԴԿ-ի կատարած վերլուծության ու ձեռնարկված միջոցառումների վերաբերյալ:

ԱՖ հնարավոր ռիսկերի արդյունավետ զսպման նպատակով հաշվետու ժամանակաշրջանում շարունակվել են կանխարգելիչ միջոցառումները՝ ուղղված միջազգային կառույցների կողմից կիրառվող սահմանափակումներին վերաբերող պահանջների կատարմանը, այդ թվում՝ ՖԴԿ-ի կայքէջում ՄԱԿ ԱԽ-ի և ՖԱԹՖ-ի համապատասխան ցանկերում կատարված թարմացումները հրապարակելու և հաշվետվություն տրամադրող անձանց իրազեկելու միջոցով:

Հաշվետվություն տրամադրող անձինք իրազեկվել են նաև առանձին կազմակերպությունների և երկրների կողմից կիրառվող սահմանափակումների վերաբերյալ՝ դրանց առնչվող հնարավոր ֆինանսական պատժամիջոցներից զերծ մնալուն ուղղված քայլեր ձեռնարկելու նպատակով:

Ի կատարումն ահաբեկչության և ԱՖ-ի ռիսկի զսպմանն ուղղված միջազգային նախաձեռնությունների՝ հաշվետվություն տրամադրող անձանց դիտարկվող ժամանակաշրջանում տրվել են հանձնարարականներ՝ ԱՊՀ-ի շրջանակներում կազմված ահաբեկիչների ցանկերում ներառված անձանց նկատմամբ կանխարգելիչ միջոցառումներ ձեռնարկելու վերաբերյալ:

ՖԴԿ-ի նախաձեռնությամբ Միջգերատեսչական հանձնաժողովին ներկայացվել և 2021թ. հոկտեմբերի 18-ին հաստատվել է ՄԱԿ ԱԽ 1373 բանաձևի համաձայն ահաբեկչության հետ կապված անձանց ցանկի հերթական համալրումը, որը ներառում է 2020թ. սեպտեմբերի 27-ից նոյեմբերի 10-ը Արցախի Հանրապետության դեմ սանձազերծված ռազմական գործողություններին նախորդող ժամանակահատվածում և դրանց ընթացքում Թուրքիայի օժանդակությամբ հավաքագրված և Ադրբեջան տեղափոխված վարձկանների ու ահաբեկիչների (ներկայում՝ 341 ֆիզիկական անձի և 13 կազմակերպություն) վերաբերյալ տվյալներ: Ահաբեկչության հետ կապված անձանց թարմացված ցանկը 2021թ. հոկտեմբերի 21-ին հրապարակվել է ՖԴԿ-ի կայքէջում, ինչի մասին իրազեկվել են նաև հաշվետվություն տրամադրող անձինք և պատկան գերատեսչությունները:

Տեղեկատվական համակարգերի զարգացում

ՓԼ/ԱՖ արդյունավետ կանխարգելման տեսանկյունից կարևոր են ինչպես ՖԴԿ-ի, այնպես էլ հաշվետվություն տրամադրող անձանց կողմից կիրառվող տեղեկատվական համակարգերի զարգացմանն ուղղված նախաձեռնություններն ու աշխատանքները:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ի թիվս այլ աշխատանքների ՖԴԿ-ի հաշվետվությունների առցանց ընդունման համակարգում ինտեգրվել է խաղատների, շահումով խաղերի, ներառյալ՝ ինտերնետ շահումով խաղերի կազմակերպիչների, նաև վիճակախաղերի կազմակերպիչների կողմից ՊՏԵԳ-ների և ԿԳՀ-ների առցանց միջավայրով ներկայացման մոդուլը, որն ավարտական փուլով թեստավորել և 2021թ. նոյեմբերի 04-ից գործարկել է:

Նշված մոդուլի նախագծման ու ներդրման անհրաժեշտությունը պայմանավորված է եղել.

- Հաշվետվությունների ներկայացման գործընթացների պարզեցմամբ. համակարգի արդիական մոդուլի ներդրմամբ պարզեցվել է խաղատների, շահումով խաղերի, ներառյալ՝ ինտերնետ շահումով խաղերի կազմակերպիչների,

նաև վիճակախաղերի կազմակերպիչների հաշվետվությունների տրամադրման գործընթացը՝ ներկայացման թղթային եղանակը փոխարինելով առցանց եղանակով, ինչպես նաև ապահովվել է տվյալների փոխանցման ժամանակ բազմամակարդակ տեղեկատվական անվտանգության պահանջների իրագործումը: Արդյունքում զգալիորեն կրճատվել է խաղատների, շահումով խաղերի, վիճակախաղերի կազմակերպիչների կողմից կատարվող տեխնիկական աշխատանքը և բարելավվել է ՖԴԿ-ի տվյալների շտեմարանի համալրման արագությունն ու որակը:

- *Հաշվետվությունների կառուցվածքի և բովանդակության վերանայմամբ.* վերանայվել է ՊՏԵԳ-ների ընդհանուր կառուցվածքը, սահմանվել են հաշվետվական նոր ձևերին համապատասխան դաշտեր, ներդրվել են հաշվետվությունների բովանդակության տեխնիկական և տրամաբանական ստուգման մեխանիզմներ:

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐ

ՆԵՐՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ներպետական համագործակցությունը կարելի է պայմանականորեն բաժանել երկու մասի.

- Միջգերատեսչական հանձնաժողովի շրջանակներում ռազմավարական համագործակցություն՝ ոլորտում իրականացվող քաղաքականության մշակման և համակարգման ուղղությամբ.
- ՖԴԿ-ի, վերահսկող և իրավապահ մարմինների միջև գործառնական համագործակցություն՝ տեղեկությունների փոխանակման, կանխարգելիչ միջոցառումների իրականացման և ՓԼ/ԱՖ հնարավոր դեպքերի բացահայտման ուղղությամբ:

Միջգերատեսչական հանձնաժողով

Հաշվետու ժամանակաշրջանում գումարվել է Միջգերատեսչական հանձնաժողովի երկու նիստ (հեռավար եղանակով), որոնց ընթացքում հաստատվել են «2017-2020թթ. ՀՀ-ում փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման ռիսկերի ազգային գնահատման հաշվետվությունը», «2017-2020թթ. ՀՀ-ում զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման ֆինանսավորման ռիսկերի ազգային գնահատման հաշվետվությունը», ահաբեկչության հետ կապված անձանց թարմացված ցանկը¹ և «Փողերի լվացման, ահաբեկչության ֆինանսավորման և զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման ֆինանսավորման դեմ պայքարի ոլորտում 2022-2024թթ. ազգային ռազմավարությունը»:

ՖԴԿ-ն համակարգել է «Փողերի լվացման, ահաբեկչության ֆինանսավորման և զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման ֆինանսավորման 2019-2021թթ. ազգային ռազմավարություն»-ից բխող միջոցառումների կատարումը, որի արդյունքները «Փողերի լվացման, ահաբեկչության ֆինանսավորման և զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման ֆինանսավորման դեմ պայքարի ոլորտում 2022-2024թթ. ազգային ռազմավարության» «Նախկին ջանքերը և դրանց արդյունքները» գլխի ներքո ներկայացվել են Միջգերատեսչական հանձնաժողովի անդամներին:

¹ Նշված ցանկի վերաբերյալ առավել մանրամասն տես սույն հաշվետվության «Կանխարգելիչ միջոցառումներ» բաժնում:

Իրավապահ մարմինների հետ համագործակցություն

Իրավապահ մարմինների և ՖԴԿ-ի միջև ներպետական համագործակցությունը հիմնականում առնչվում է ՓԼ/ԱՖ վարկածներով տեղեկությունների փոխանակմանը:

Իրականացված վերլուծությունների արդյունքում ՓԼ վարկածով 2020-2021թթ. իրավապահ մարմիններին տրամադրված ծանուցումների, իրավապահ մարմիններից խնդրարկված և իրավապահ մարմինների հարցման հիման վրա տրամադրված տեղեկությունների վերաբերյալ վիճակագրությունը ներկայացվում է աղյուսակի տեսքով.

Վիճակագրություն	2020թ.	2021թ.
Իրավապահ մարմիններին ծանուցման տրամադրում	51	80
Իրավապահ մարմիններից տեղեկությունների խնդրարկում	6	9
Իրավապահ մարմինների հարցման հիման վրա տեղեկությունների տրամադրում	558	555

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՖԴԿ-ի կողմից կատարված վերլուծությունների արդյունքներով ՓԼ/ԱՖ վարկածների առաջադրմամբ իրավապահ մարմիններին ուղարկված ծանուցումները հիմնականում վերաբերել են հետևյալ իրավիճակներին.

- ՔԱՈՒԱ-ների մասնակցությամբ ֆինանսական գործարքներ.
- Խարդախության տարատեսակ հանցագործությունների արդյունքում ձևավորված միջոցների տեղաբաշխմամբ ՓԼ սխեմաներ.
- Հարկային պարտավորություններից խուսափելու, ապօրինի ձեռնարկատիրություն իրականացնելու, տնտեսական գործունեության իրական ծավալները թաքցնելու միտում պարունակող ֆինանսական գործարքներ.
- Զանգվածային մարքեթինգի տարբեր մոդելների կիրառմամբ հանցավոր ճանապարհով ստացված միջոցների օրինականացման դեպքեր.
- ՀՀ բանկային համակարգի միջոցով ֆինանսական միջոցների տարանցիկ փոխանցումներ.
- Թմրանյութերի իրացման արդյունքում հանցավոր ճանապարհով ստացված միջոցների օրինականացման սխեմաներ.
- ՀՀ կենտրոնական բանկի և միջազգային կազմակերպությունների կողմից հրապարակված տիպաբանություններով նկարագրված սխեմաներին համապատասխանող այլ իրավիճակներ:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ՖԴԿ-ն համագործակցել է իրավապահ մարմինների հետ ֆինանսական հետախուզության գործիքակազմով ստացված տվյալների արդյունավետ օգտագործումն ապահովելու նպատակով:

Իրավապահ մարմինների կողմից ՖԴԿ-ին ներկայացված հարցումների քանակը նախորդ տարվա համեմատ որոշակիորեն աճել է՝ 2020թ. կազմելով 575, իսկ 2021թ.՝ շուրջ 630:

Իրավապահ մարմինների հարցումներին պատասխանելու համար ՖԴԿ-ն իր հերթին հարցումներ է կատարել ոչ միայն ՀՀ տարածքում գործող ֆինանսական հաստատություններին, այլև, անհրաժեշտության դեպքում, օտարերկրյա ՖՀՄ-ներին:

Վերահսկողություն և ստուգումներ

Հաշվետու ժամանակաշրջանում շարունակվել են վերահսկողական միջոցառումները, այդ թվում՝ թիրախային ուսումնասիրությունները՝ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի օրենսդրության պահանջների կատարումն ապահովելու նպատակով:

Վերահսկողության նշված միջոցառումների արդյունքում 29 ֆինանսական հաստատության (որոնցից 22-ը փոխանակման կետեր են) նկատմամբ կիրառվել են պատասխանատվության միջոցներ՝ տուգանքների և/կամ նախազգուշացումների ձևով՝ կախված խախտման բնույթից:

Ֆինանսական հաստատությունների կողմից օրենսդրության խախտումները հիմնականում վերաբերել են լիազոր մարմին ՊՏԵԳ-ների ոչ պատշաճ տրամադրմանը, հաճախորդին պատշաճ ուսումնասիրության միջոցառումների ոչ ամբողջական իրականացմանը, գործարքի կամ գործարար հարաբերության իրականացման մերժման կամ դադարեցման և այլն: Հայտնաբերված խախտումներն ընդհանուր առմամբ էական բնույթ չեն կրում՝ բացառությամբ մեկ դեպքի, որը վերաբերում է ՖԴԿ-ի հանձնարարականի հիման վրա գործարքի կամ գործարար հարաբերության կասեցման պարտականության չկատարմանը:

Ոչ ֆինանսական հաստատությունների նկատմամբ վերահսկողական միջոցառումների իրականացման և դրանց արդյունքում կիրառված պատասխանատվության միջոցառումների վերաբերյալ վերահսկող մարմիններից տվյալներ չեն ստացվել:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՖԴԿ-ն ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի շրջանակներում համագործակցում է ինչպես օտարերկրյա ՖՀՄ-ների հետ, այնպես էլ ոլորտում մասնագիտացած միջազգային կազմակերպությունների հետ՝ տեղեկությունների փոխանակման, տարբեր

աշխատանքային ծրագրերի իրականացման եղանակով: Ի դեմ ՖԴԿ-ի՝ Հայաստանը մասնակցում է ՓԼ/ԱՖ ոլորտում միջազգային ստանդարտներ մշակելու, տարբեր երկրների կողմից դրանց ներդրումն ու իրականացումը գնահատելու գործում ներգրավված միջազգային կազմակերպությունների ու կառույցների, այդ թվում՝ Եվրոպայի խորհրդի ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի, ՖՀՄ-ների Էզմոնտ խմբի, ԵԽ Վարչակազմի կոնվենցիայի Կողմերի համաժողովի, Եվրասիական խմբի, ԱՊՀ ՖՀՄ-ների ղեկավարների խորհրդի աշխատանքներին:

ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախումբ

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՖԴԿ-ն Հայաստանի Հանրապետությունը ներկայացնող պատվիրակության կազմում մասնակցել է ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի աշխատանքներին: 2021թ. ՖԴԿ-ի ներկայացուցիչները ներգրավված են եղել Խորվաթիայի և Լեհաստանի՝ ՖԱԹՖ-ի հանձնարարականներին

**ՖԴԿ-ի
ներկայացուցիչն
ընտրվել է ԱՄԽ-ԱԼ
հանձնախմբի
փոխնախագահի
պաշտոնում**

համապատասխանության 5-րդ փուլի գնահատման խմբերում՝ որպես իրավական, իրավապահ և ֆինանսական հարցերով գնահատող-փորձագետներ:

ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի միջանկյալ նստաշրջանի ընթացքում ՖԴԿ-ն հանդես է եկել որպես Չեխիայի գնահատման հաշվետվության դիտանցող

փորձագետների հատուկ խմբի անդամ:

2021թ. դեկտեմբերին ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի 62-րդ լիազումար նիստի շրջանակներում ՖԴԿ-ի ներկայացուցիչն ընտրվել է հանձնախմբի փոխնախագահի պաշտոնում՝ երկու տարվա պաշտոնավարման ժամկետով:

Էզմոնտ խումբ

ՖԴԿ-ն շարունակել է Էզմոնտ խմբի անվտանգ տեղեկատվական ցանցի միջոցով տեղեկություններ փոխանակել օտարերկրյա ՖՀՄ-ների հետ: ՖԴԿ-ի պատվիրակությունը մասնակցել է Էզմոնտ խմբի աշխատանքային խմբերի հանդիպումներին, ինչպես նաև Էզմոնտ խմբի անդամ ՖՀՄ-ների ղեկավարների նիստին, որոնց ընթացքում քննարկվել են մի շարք հիմնահարցեր, այդ թվում՝ տեղեկատվության փոխանակման նոր համակարգի ներդրման ծրագիրը, տեղեկատվության երկկողմ և բազմակողմ փոխանակման դյուրինացումը, համագործակցության նոր հարթակների, ՖՀՄ-ների գործունեության արդյունավետության բարձրացումը: Նշված հանդիպումների ընթացքում, ի թիվս այլ հարցերի, անդրադարձ է կատարվել միջազգային ֆինանսական կայունության ապահովման գործում ՖՀՄ-ների կարևոր դերին:

ՖԴԿ-ի ներկայացուցիչները ներգրավվել են Էգմոնտ խմբի կողմից իրականացվող մի շարք ծրագրերում, այդ թվում՝ ՔՈՎԻԴ 19 համաճարակի պայմաններում կոռուպցիոն հանցագործությունների արդյունքում ձեռք բերած եկամուտների դեմ պայքարում ՖՀՄ-ների դերի վերլուծությանը նվիրված ծրագրում:

ԵԽ Վարչապալայի կոնվենցիայի Կողմերի համաժողով

ԵԽ Վարչապալայի կոնվենցիայի Կողմերի համաժողովի գործունեության շրջանակներում ՖԴԿ-ի ներկայացուցիչը մասնակցել է համաժողովի 13-րդ լիազումար նիստին և բյուրոյի հանդիպումներին: Լիազումար նիստի շրջանակներում քննարկվել են անդամ երկրների կողմից Կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածի (կորպորատիվ պատասխանատվություն) հոդվածի իմպլեմենտացման վերաբերյալ թեմատիկ հաշվետվությունները, որի վերանայող փորձագետների խմբի կազմում է հանդես եկել ՖԴԿ-ի ներկայացուցիչը, ինչպես նաև նախորդ հաշվետվություններով վեր հանված բացերի առնչությամբ անդամ պետությունների, այդ թվում՝ ՀՀ կողմից ձեռնարկված միջոցառումները:

ՖԴԿ-ի ներկայացուցիչը ընտրվել է որպես բյուրոյի անդամ: Կողմերի համաժողովի որոշմամբ 14-րդ նիստի շրջանակներում քննարկվելու է կոնվենցիայի 6-րդ հոդվածի իմպլեմենտացումը (սառեցված և առգրավված գույքի կառավարում):

Եվրասիական խումբ

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՖԴԿ-ի ներկայացուցիչները մասնակցել են Եվրասիական խմբի 34-րդ և 35-րդ լիազումար նիստերին, ինչպես նաև աշխատանքային խմբերի հանդիպումներին: Լիազումար նիստերի ընթացքում առանձնապես կարևորվել են անդամ երկրների և դիտորդների փոխադարձ համագործակցության ամրապնդմանն ուղղված հարցերը, ինչպես նաև ՓԼ տարածաշրջանային ռիսկերի գնահատման աշխատանքային խմբի գործունեությունը, որում ներգրավված է ՖԴԿ-ի ներկայացուցիչը:

ԱՊՀ ՖՀՄ-ների ղեկավարների խորհուրդ

ՖԴԿ-ի ներկայացուցիչները մասնակցել են ԱՊՀ ՖՀՄ-ների ղեկավարների խորհրդի 17-րդ և 18-րդ լիազումար նիստերին, որոնց շրջանակներում, ի թիվս այլ հարցերի, քննարկվել են տարածաշրջանային զարգացումները և դրանցից բխող հնարավոր նոր ռիսկերը զսպելուն ուղղված քայլերը:

Օտարերկրյա ՖՀՄ-ներ

ՖԴԿ-ն շարունակել է օտարերկրյա ՖՀՄ-ների հետ համագործակցությունը, որի շրջանակներում 2021թ. ընթացքում ստացել է 62 և ուղարկել 5 հարցում: ՖԴԿ-ի

և օտարերկրյա ՖՀՄ-ների միջև կնքված փոխըմբռնման հուշագրերի ամբողջական
ցանկը ներկայացված է Հավելված 3-ում:

ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԹԵՄԱՏԻԿ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2021թ. շարունակվել են ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի ազգային գնահատման հերթական շրջափուլի աշխատանքները: Ռիսկերի ազգային գնահատման աշխատանքների շրջանակը ՖԱԹՖ-ի հանձնարարականների փոփոխությամբ պայմանավորված ընդլայնվել է՝ ընդգրկելով նաև զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման ֆինանսավորման ռիսկերի գնահատումը: ՓԼ/ԱՖ/ԶՈՁ ՏՖ ռիսկերի գնահատման արդյունքներն ամփոփվել են երկու՝ «2017-2020թթ. ՀՀ-ում փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման ռիսկերի ազգային գնահատման հաշվետվությամբ» և «2017-2020թթ. ՀՀ-ում զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման ֆինանսավորման ռիսկերի ազգային գնահատման հաշվետվությամբ», որոնց համաձայն՝ ՀՀ-ում ՓԼ ռիսկը գնահատվել է միջին, իսկ ԱՖ և ԶՈՁ ՏՖ ռիսկը՝ ցածր: Հաշվետվությունների հիմնական եզրահանգումները հրապարակված են ԿԲ կայքի ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարին վերաբերող հատվածում²:

2021թ. ուսումնասիրվել են նաև ՀՀ տարածքում գործող բանկերի գործունեության նախորդ տարվա բնութագրական ցուցանիշները, դրանց բնորոշ հնարավոր ՓԼ/ԱՖ ռիսկերը և ռիսկերի զսպմանն ուղղված ընթացակարգերի արդյունավետությունը:

² <https://www.cba.am/am/SitePages/FMCNewsDetails.aspx?NewsID=602>

ԱՅԼ ՆԱԽԱԶԵՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հիմք ընդունելով ՀՀ կառավարության 2019թ. հոկտեմբերի 3-ի N 1332-Ն որոշմամբ հաստատված ՀՀ 2019-2021թթ. հակակոռուպցիոն ռազմավարությունը և վերջինի միջոցառումների ծրագիրը (կետ 37), ՀՀ կենտրոնական բանկը ՖԴԿ-ի համակարգմամբ 2021թ. իրականացրել է բանկային հաշիվների կենտրոնացված ռեեստրի (այսուհետ՝ Ռեեստր) գործարկմանն ուղղված աշխատանքները:

Իրավական կանոնակարգերի մշակում. 2021թ. սեպտեմբերի 28-ին ընդունվել է «Բանկային հաշիվների կենտրոնացված ռեեստրի վարման կարգը, ներառման ենթակա տեղեկությունների ցանկը, տեղեկությունների (հաշվետվությունների) տրամադրման ձևը և ժամկետները սահմանելու մասին» ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի թիվ 143-Ն որոշումը (այսուհետ՝ Որոշում): Որոշումը սահմանում է Ռեեստրում ներառվող տեղեկությունների շրջանակը, Ռեեստրի վարման կարգը, ինչպես նաև Ռեեստր հաշվետվությունների ներկայացման կարգը և ժամկետները: Առանձին կարգավորմամբ ներկայացված են ««Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» օրենքի ուժի մեջ մտնելու օրվա դրությամբ գործող և դրան նախորդող 5 տարիների ընթացքում փակված բանկային հաշիվների և օգտագործումը դադարեցված բանկային պահատուկների վերաբերյալ տեղեկությունները Ռեեստր ներկայացնելու ժամկետները՝ հաշվի առնելով նման տեղեկությունների ծավալը: Ռեեստրը գործարկվել է 2021թ. նոյեմբերի 1-ից, իսկ տվյալներով ամբողջական համալրումը կավարտվի մինչև 2022թ. օգոստոսի 31-ը:

Տեխնիկա ծրագրային ապահովում. Իրավական կանոնակարգերի մշակմանը զուգահեռ, աշխատանքներ են իրականացվել համակարգի տեխնիկա ծրագրային լուծումների մշակման ուղղությամբ: Մասնավորապես, տեխնիկական ենթակառուցվածքը և ծրագրային համակարգը, որոնք ապահովելու են բանկերից համապատասխան տեղեկությունների ստացումը և Ռեեստրի ձևավորումը, մշակման ավարտական փուլում են և համապատասխան թեստավորումն անցնելուց հետո պատրաստ կլինեն գործարկման:

Ռեեստրի օգտագործման ուղղություններ. 2022թ. հունվարից հիպոթեքային վարկի սպասարկման համար վճարված տոկոսների գումարների չափով ֆիզիկական անձանց կողմից վճարված եկամտային հարկի գումարների վերադարձի շահառու հանդիսացող անձանց հնարավորություն է տրվել գումարների վերադարձի ողջ գործընթացն իրականացնել էլեկտրոնային եղանակով: Այս նախաձեռնության շրջանակներում նախատեսվել է շահառուի

բանկային հաշվի վավերականության ստուգումը ևս իրականացնել էլեկտրոնային եղանակով՝ օգտագործելով Ռեեստրը: Նշված նպատակի իրագործման համար ընդունվել է ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահի և ՀՀ պետական եկամուտների կոմիտեի նախագահի «Հայաստանի Հանրապետության պետական եկամուտների կոմիտեի կողմից եկամտային հարկի գումարների վերադարձման նպատակով Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից վարվող բանկային հաշիվների կենտրոնացված ռեեստրի միջոցով վարկառուի բանկային հաշվի վավերականության ստուգման կարգը սահմանելու մասին» համատեղ որոշումը:

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

Հավելված 1. Հաշվետվություն տրամադրող անձինք և ներկայացված հաշվետվությունները

Հաշվետվություն տրամադրող անձի տեսակը	ՖԴԿ-ում հաշվառված քանակը	Ներկայացված հաշվետվություն ները	
		ՊՏԵԳ	ԿԳՀ
<u>Ֆինանսական հաստատություններ</u>			
Բանկեր	17	638752	224
Վարկային կազմակերպություններ	45	6065	2
Արտարժույթի առուվաճառքի գործունեություն իրականացնող անձինք	179	1547	-
Արտարժույթի դիլերային-բրոքերային առուվաճառքի գործունեություն իրականացնող անձինք	-	-	-
Դրամական (փողային) փոխանցումներ իրականացնող լիցենզավորված անձինք	11	655	27
Ներդրումային ընկերություններ	14	150	2
Ներդրումային ֆոնդերի կառավարիչներ	5	10	-
ՀՀ Կենտրոնական դեպոզիտարիա	1	-	1
Ապահովագրական (ներառյալ՝ վերաապահովագրական) ընկերություններ	8	-	-
Ապահովագրական (ներառյալ՝ վերաապահովագրական) միջնորդային գործունեություն իրականացնող անձինք	3	-	-
Կորպորատիվ ներդրումային ֆոնդեր	2	2	-
ՀՀ ԿԲ կողմից լիցենզավորված կառավարիչ չունեցող ոչ հրապարակային պայմանագրային ներդրումային ֆոնդեր	24	74	-
Գրավատներ	82	469	-
<u>Ոչ ֆինանսական հաստատություններ</u>			
Ռիելտորական գործունեություն իրականացնող անձինք	205	-	-
Նոտարներ	119	9754	-
Փաստաբաններ, ինչպես նաև իրավաբանական ծառայություններ մատուցող անհատ ձեռնարկատերեր և իրավաբանական անձինք	1489	-	-
Անհատ ձեռնարկատեր հաշվապահներ և հաշվապահական գործունեություն իրականացնող իրավաբանական անձինք	10	-	-
Աուդիտորներ և աուդիտորական կազմակերպություններ	27	-	-
Թանկարժեք մետաղների դիլերներ	-	-	-
Թանկարժեք քարերի դիլերներ	22	-	-
Արվեստի գործերի դիլերներ	-	-	-
Սակարկությունների կազմակերպիչներ	-	-	-
Շահումով խաղերի և խաղատների կազմակերպիչներ	6	-	-
Վիճակախաղերի կազմակերպիչներ	4	368	5
Ինտերնետ շահումով խաղերի կազմակերպիչներ	4	3005	1
Հավատարմագրային կառավարման և իրավաբանական անձանց գրանցման ծառայություններ մատուցող անձինք	-	-	-
<u>Այլ անձինք</u>			
Վարկային բյուրոներ	1	-	-
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	2278	660851	262

Հավելված 2. Հաշվետվություն տրամադրող անձանց համար իրականացված ուսուցումները

Թեմա	Հաշվետվություն տրամադրող անձ
Ֆինանսական հաստատություններ	
- ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի ազգային գնահատման նախնական արդյունքները «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ - Ֆինանսական վերլուծության գործիքներ - ՓԼ սխեմաներ - Նոր տեխնոլոգիաների հնարավորությունները և մարտահրավերները ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համատեքստում	Բոլոր ոչ-բանկ ֆինանսական հաստատությունները
- ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի ազգային գնահատման նախնական արդյունքները «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ - Ֆինանսական վերլուծության գործիքներ - ՓԼ սխեմաներ - Գործարքը և գործարար հարաբերությունը կասկածելի որակելու պրակտիկայի վերլուծության արդյունքները, առկա խնդիրները - Նոր տեխնոլոգիաների հնարավորությունները և մարտահրավերները ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համատեքստում	Բանկեր
Ոչ ֆինանսական հաստատություններ	
- Փողերի լվացման, ահաբեկչության ֆինանսավորման և զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման ֆինանսավորման 2017-2020թթ. ռիսկերի ազգային գնահատման արդյունքները - Հաշվետվություն տրամադրող անձանց պարտականությունները ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում - Կասկածելիության չափանիշներ և իրավիճակներ	Նոտարներ Հաշվապահներ և աուդիտորներ Շահումով խաղերի, խաղատների և վիճակախաղերի կազմակերպիչներ

Հավելված 3. Գործընկերների հետ կնքված համաձայնագրերը

ՖԴԿ-ի և ներպետական իրավասու մարմինների միջև կնքված փոխըմբռնման համաձայնագրեր

Իրավապահ մարմիններ

- ՀՀ դատախազություն (վերակնքված՝ 28.11.2016թ.)
- ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայություն (կնքված՝ 24.01.2017թ.)
- ՀՀ ոստիկանություն (վերակնքված՝ 18.11.2016թ.)
- ՀՀ պետական եկամուտների կոմիտե (վերակնքված՝ 25.09.2017թ.)
- ՀՀ քննչական կոմիտե (կնքված՝ 16.11.2016թ.)
- ՀՀ հատուկ քննչական ծառայություն (կնքված՝ 14.03.2019թ.)

Այլ իրավասու մարմիններ

- ՀՀ արդարադատության ակադեմիա (կնքված՝ 12.11.2016թ.)
- ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն (կնքված՝ 19.01.2017թ.)
- ՀՀ ֆինանսների նախարարություն (կնքված՝ 10.10.2017թ.)
- ՀՀ կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով (կնքված՝ 18.09.2020թ.)

ՖԴԿ-ի և օտարերկրյա ՖՀՄ-ների միջև կնքված փոխըմբռնման հուշագրեր

Երկիր	Ամսաթիվ	Երկիր	Ամսաթիվ
 Ավստրալիա	26.08.2009թ.	 Ղրղզստան	19.02.2014թ.
 ԱՄԷ	28.05.2009թ.	 Ճապոնիա	29.10.2012թ.
 Բելառուս	04.02.2008թ.	 Մակեդոնիա	13.07.2011թ.
 Բերմուդա	21.10.2009թ.	 Միացյալ Թագավորություն	27.09.2012թ.
 Թաիլանդ	29.11.2010թ.	 Մոլդովա	12.07.2011թ.
 Թայվան	12.07.2011թ.	 Մոնտենեգրո	12.07.2011թ.
 Թուրքմենստան	24.10.2017թ.	 Չինաստան	08.06.2011թ.
 Իսրայել	03.11.2011թ.	 Պանամա	03.07.2013թ.
 Իրան	26.05.2010թ.	 Ռումինիա	27.05.2009թ.
 Լատվիա	28.10.2017թ.	 Ռուսաստան	09.06.2015թ.
 Լեհաստան	22.09.2009թ.	 Սան Մարինո	15.03.2010թ.
 Լիխտենշտեյն	04.06.2014թ.	 Սաուդյան Արաբիա	12.07.2011թ.
 Խորվաթիա	11.07.2012թ.	 Սերբիա	12.07.2011թ.
 Կանադա	21.12.2009թ.	 Վատիկան	14.04.2017թ.
 Կիպրոս	11.07.2012թ.	 Վրաստան	26.02.2008թ.
 Հարավաֆրիկյան Հանրապետություն	22.05.2009թ.	 Տաջիկստան	19.05.2011թ.
 Հունաստան	22.02.2021թ.	 Ուկրաինա	13.03.2008թ.
 Ղազախստան	11.11.2015թ.		